

Podpora paliativní péče v prostředí následné a dlouhodobé péče

Výzva 2025



Úvod

Abakus – nadační fond zakladatelů Avastu (nástupce Nadačního fondu Avast) chce přinášet nástroje pozitivní změny do české společnosti. Zaměřujeme se na hledání a podporu chytrých řešení zejména v oblasti péče o lidi na konci života, služeb pro nezávislý život lidí se zdravotním znevýhodněním a pečujících a rozvoje všeobecného systému vzdělávání, která považujeme za významná společenská témata dnešního Česka.

Nadační fond Abakus se od roku 2013 věnuje systémové podpoře paliativní péče v České republice. Ve spolupráci s odbornými společnostmi, veřejným a soukromým sektorem přispívá ke zvyšování její dostupnosti a kvality, podporuje stabilitu a rozvoj organizací i jednotlivců. Nadačnímu fondu Abakus se dlouhodobě daří iniciovat aktivity, které přispívají k systémovým změnám na celostátní úrovni, a to v řadě oblastí. Významně se svou podporou podílel na rozvoji hospicové péče, paliativní péče v nemocnicích či pobytových sociálních službách pro seniory.

Více na abakus.cz.

Grantová výzva

Vyhlašujeme grantovou výzvu (dále jen „program“) zaměřenou na rozvoj a podporu obecné paliativní péče (PP) na lůžkách následné a dlouhodobé péče, tedy v zařízeních poskytujících péči vykazovanou jako následnou péči pod kódem 00024 nebo dlouhodobou péči pod kódem 00005. Pro potřeby tohoto programu pro tato zařízení používáme souhrnné označení „LDN“ jako akronym z počátečních písmen „lůžka dlouhodobé a následné péče“.

Kontext programu

V LDN umírá zhruba 15 000 lidí ročně, jedná se tedy o velmi důležitý segment zdravotnictví, poskytující mimo jiné také péči v závěru života. Připravovaná výzva akcentuje především zajištění dostupnosti obecné paliativní péče, její integraci a systematizaci do běžného fungování zařízení, podporu navázání či prohloubení efektivní spolupráce s poskytovateli specializované paliativní péče a v širším kontextu vytvoření prostoru pro popis ideálního stavu, výměnu zkušeností a formulaci příkladů dobré praxe.

Cíle programu

Program má za cíl rozvoj a podporu obecné paliativní péče v prostředí LDN, zajištění její dostupnosti, integrace do běžného fungování zdravotní služby a představení možností a forem spolupráce se specializovanou paliativní péčí.

Paliativní péče v prostředí dlouhodobé a následné lůžkové péče je určena **pacientům v pokročilém nebo terminálním stádiu nevyléčitelného onemocnění**, nikoli pacientům s potenciálem ke zlepšení zdravotního stavu, u nichž lze očekávat reintegraci do domácího prostředí.

Jsme si vědomi různorodosti jednotlivých pracovišť. Do výzvy se mohou přihlásit malá či velká zařízení, samostatně stojící organizace nebo oddělení velkých nemocnic. Každé zařízení může mít svá specifika a různé potřeby při zajištění obecné paliativní péče. Cílem tohoto programu je poskytnout strukturovaný rámec pro rozvoj PP v různých typech organizací následné a dlouhodobé lůžkové péče s důrazem na její kvalitu, efektivitu a udržitelnost.

Snahou bude vytvořit podmínky pro poskytování kvalitní obecné paliativní péče prostřednictvím konkrétních opatření a metodických postupů v oblasti celkové organizace, kultivace prostředí, přístupu a rozvoje personálu se záměrem zvyšování kvality života pacientů.

Cílem tohoto programu je také zajištění podpory odborníkům a odbornicím pohybujícím se v segmentu dlouhodobé a následné lůžkové péče, kteří usilují o rozvoj prvků obecné paliativní péče ve svém zařízení, a provádět je procesem rozvoje a reflexe toho, jaký efekt změna v daném zařízení vyvolala. Součástí programu jsou 4 celodenní workshopy umožňující jak prohloubení znalostí, tak propojení odborníků a odbornic z podobných zařízení napříč republikou. Důraz je kladen na to, aby organizace zapojené do programu byly schopny získané know-how a vlastní zkušenosti předávat dál, zejména ostatním LDN ve svém regionu.

Odborný partner programu



Centrum paliativní péče je garantem obsahu, koordinuje a realizuje program. Centrum paliativní péče je nezisková organizace, která systematicky buduje zázemí pro rozvoj paliativní péče v ČR. Je předním poskytovatelem vzdělávání v paliativní péči a provádí vlastní výzkumy, jejichž výsledky jsou podkladem pro systémová a legislativní opatření umožňující zlepšování péče o umírající pacienty. Informace, které poskytuje profesionálům ze státní, nestátní i komerční sféry, umožňují lepší komunikaci a rozhodování odborné i laické veřejnosti v oblastech spojených s péčí v závěru života.

Oblasti na které bude program působit

1. Personál zařízení – podpora vzdělávání a kompetencí, reflexe postojů a hodnot, předávání zkušeností, prohloubení spolupráce
2. Organizace – mezioborová spolupráce, upevňování postupů a procesů, řízení změny, evidence změny
3. Spolupracující organizace – meziorganizační spolupráce s poskytovateli specializované paliativní péče, sdílení dobré praxe, vzdělávání
4. Pacienti a jejich rodiny – kvalita péče, komunikace
5. Sféra dlouhodobé a následné lůžkové péče – sdílení dobré praxe, ověřené postupy

Kdo bude vhodným kandidátem?

Program je určen zařízením poskytujícím následnou a dlouhodobou lůžkovou péči vykazovanou pod kódy 00024 a 00005 ze všech regionů ČR. Zapojit se mohou oddělení v rámci větších nemocnic, samostatná zařízení neohledně na právní formu, zřizovatele nebo velikost. Důležitým kritériem pro účast v programu je ochota věnovat se rozvoji paliativní péče jako hlavní strategické prioritě v následujících dvou letech a schopnost identifikovat a pojmenovat konkrétní problémy spojené s rozvojem paliativní péče, které chce zařízení v rámci programu řešit. Podmínkou vstupu do programu je prokazatelná podpora zřizovatele či vedení zařízení.



Vize směřování

Níže uvádíme deset aspektů, které považujeme za klíčové z hlediska zajištění obecné paliativní péče v prostředí LDN a ke kterým by zařízení měla v rámci programu směřovat. Uchazeči o účast v programu tuto vizi nemusí naplňovat, ale měli by ji sdílet.

1. Zřizovatel a vedení organizace považují paliativní péči za významnou složku poskytovaných služeb a podporují její rozvoj

Systematický rozvoj paliativní péče v organizaci s sebou často nese významnou změnu organizační kultury, od systematického zakotvování paliativních přístupů a kompetencí, přes nastavení postupů a procesů, až po úpravu dokumentace. Všechny tyto změny budou vyžadovat reflexi v týmu a dostatečný prostor pro diskuzi o tom, co a proč se v zařízení děje, stejně jako evidenci změn v péči a komunikaci s vedením. Doporučujeme proto, aby se alespoň první dva roky zařízení nesnažila souběžně realizovat jiný podobně velký projekt. Pokud bude pozornost vedení i ostatního personálu po tuto dobu plně věnována tomuto cíli, může to zásadně zvýšit šance na jeho úspěšné dosažení.

2. Pracoviště má nastavené procesy identifikace pacienta s paliativními potřebami

Paliativní péče v prostředí dlouhodobé a následné lůžkové péče je určena pacientům v pokročilém nebo terminálním stádiu nevyléčitelného onemocnění, u nichž:

- *došlo k nevratnému poklesu celkové výkonnosti,*
- *není reálně očekávatelné zlepšení zdravotního stavu,*
- *jsou přítomny závažné symptomy zhoršující kvalitu života,*
- *cílem péče již není vyléčení nebo významné zlepšení zdravotního a funkčního stavu.*

3. Pracoviště má funkční roli koordinátora PP

Role koordinátora paliativní péče se ukázala jako stěžejní pro úspěch implementace paliativní péče v předchozích programech nadačního fondu Abakus – z organizačního pohledu je výhodné mít v zařízení pozici, která se tématu paliativní péče systematicky věnuje. Její náplní je koordinace činností, specificky souvisejících se zajištěním paliativní péče – udržování vztahů a komunikace s poskytovateli specializované paliativní péče, podpora personálu oddělení při poskytování péče u konkrétních pacientů, udržování adekvátní úrovně dokumentace paliativních plánů a podobně.

Roli koordinátora může zastávat jedna osoba, ale kompetence mohou být rozděleny i mezi více osob, které se budou v práci doplňovat, např. tandem lékař a všeobecná sestra, nebo všeobecná sestra a zdravotně-sociální pracovník. Role koordinátora musí být pevně zakotvena v organizační struktuře, což zajistí, že bude mít vymezený čas (úvazek) na tuto činnost a jeho úloha bude respektována.

4. Personál je adekvátně vzdělaný a považuje PP za součást své práce

Dobře uchopené vzdělávání přináší nejen nové informace a lepší porozumění, ale dokáže člověka inspirovat a motivovat ke změně, otevírá mu nové možnosti a umožňuje nadhled. Společné vzdělávání je příležitost pro sdílenou zkušenost, utužení vztahů a posílení hodnot, na kterých v organizaci záleží. Je ale důležité, aby vzdělávání zároveň nenarušovalo běžný provoz oddělení a odpovídalo potřebám jednotlivých týmů. Vždy je potřeba určit, jaké jsou vaše aktuální potřeby, zda proškolit plošně víc zaměstnanců najednou, prohloubit znalosti a kompetence určité profese nebo v rámci vzdělávání podpořit vztahy konkrétních pracovníků s odborníky a odbornicemi mimo vaší organizaci.

5. Pracoviště využívá konkrétní a společně respektované nástroje pro plánování a dokumentaci péče v závěru života

Efektivní rozvoj paliativní péče vyžaduje jasně definované a zakotvené procesy zachycené ve vnitřní dokumentaci organizace, která zajistí systematický a jednotný přístup k péči o pacienty v závěru života. Poskytování paliativní péče vyžaduje v mnoha případech vedení specifické dokumentace, týkající se plánu péče v závěru života, dříve vyslovených přání, preferencí pacienta nebo zápisů z rodinných konferencí.

6. Pracoviště používá adekvátní postupy v hodnocení a tišení symptomů v závěru života

V závěrečné fázi života pacienta se symptomová zátěž stává jedním z klíčových faktorů ovlivňujících kvalitu života i důstojnost procesu umírání. Pro zajištění kvalitní péče v závěru života je včasné rozpoznání a monitoring symptomů zásadní. Hodnocení symptomů by mělo být multidisciplinární a mělo by řešit nejen fyzické obtíže, ale i psychické, sociální a spirituální potřeby.

Předpokladem účinného zvládnutí symptomů je zavedení standardizovaných přístupů k jejich hodnocení, které jsou srozumitelné všem členům týmu a prováděné v pravidelných intervalech a při změně zdravotního stavu pacienta. Důraz je kladen na sdílené rozhodování, anticipační plánování péče a komunikaci s pacientem a jeho blízkými.

7. Pracoviště proaktivně spolupracuje s poskytovateli specializované paliativní péče

Úspěšný rozvoj paliativní péče v prostředí LDN vyžaduje nejen budování kapacit v rámci samotného zařízení, ale také aktivní, obousměrnou a včasnou spolupráci s poskytovateli specializované paliativní péče. Tato spolupráce přináší do péče o pacienty v pokročilém nebo terminálním stádiu onemocnění odborné kompetence, zkušenosti a zdroje, které přesahují rámec péče, kterou tato zařízení běžně poskytují. Je důležité, aby pracoviště mělo nastavený proces, kterým identifikuje pacienty s komplexními paliativními potřebami, které jdou nad rámec obecné paliativní péče, aby bylo možné včas zajistit konzultaci specializovaného paliativního týmu nebo překlad do specializované péče.

8. Pracoviště se systematicky snaží zajistit důstojné prostředí pro pacienty, kteří se blíží závěru života, včetně péče o tělo zesnulého

Zajištění důstojného prostředí pro pacienty v závěru života je jedním ze základních pilířů obecné paliativní péče. Způsob, jakým pacienti a jejich blízcí zažívají poslední fázi života, ovlivňuje nejen kvalitu těchto chvil, ale i způsob, jakým blízcí nesou ztrátu.

Nejčastějšími důvody, proč lidé uvádějí zařízení LDN až na posledním místě při úvahách o závěru svého života, jsou obavy z bolesti, ze ztráty důstojnosti, osamělosti a odloučení od svých blízkých. Rozvíjení paliativní péče v těchto zařízeních se může zaměřit na tyto obavy i negativní očekávání pacientů a jejich blízkých. Důležitou součástí je otevřená komunikace a plynulý tok informací mezi profesionály i směrem k rodině pacienta.

V kontextu LDN je nutné k této oblasti přistupovat systematicky a mezioborově. V přístupu ke konci života se promítá nejen odborná péče, ale také prostředí, atmosféra, schopnost empatie a vůle reflektovat individuální přání pacientů.

9. Personál má dostupnou odbornou a systematickou podporu pro zvládání náročných situací spojených s rozhodováním a poskytováním péče v závěru života

Dlouhodobá péče o pacienty v pokročilém nebo terminálním stádiu onemocnění, navazování vztahů s rodinami a opakovaná setkání s tématem smrti mohou být pro personál emočně zatěžující. Z hlediska podpory zaměstnanců je vhodné vytvářet systémové nástroje prevence syndromu vyhoření a podpory duševního zdraví. Mezi osvědčené přístupy patří například možnost týmového sdílení, reflexe, supervize, intervize či nabídka formální a neformální ritualizace ztrát. Tyto intervence mohou zahrnovat tiché vzpomínkové chvíle, zapálení svíčky, vedení knihy zemřelých nebo účast na společné vzpomínkové události. Ritualizace pomáhá vytvořit symbolický rámec pro ukončení péče a umožňuje týmu bezpečně zpracovávat opakované ztráty v rámci profesionální identity. Péče o zaměstnance a zaměstnankyně v tomto smyslu může být jednou z rolí koordinátora paliativní péče.

10. Pracoviště má zakomponovanou péči o rodinu a blízké pacienta včetně péče pozůstalosti jako součást svých služeb

Součástí změn, které přináší paliativní přístup a paliativní péče do zdravotnictví, je i důraz na aktivní zapojení pacienta a jeho blízkých do rozvažování o cílech péče. Povědomí blízkých pacienta o tom, že se konkrétní nemocnice či oddělení angažuje v paliativní péči a že je zde možné otevřít téma kvality života a péče v jeho závěru je předpokladem pro to, aby paliativní péče byla skutečně realizovaná.

Podpořené aktivity

1. Účast na workshopech

Zástupci podpořených zařízení se zúčastní 4 celodenních workshopů (2 workshopy ročně) zaměřených na specifická témata spojená s rozvojem paliativní péče. Workshopy se budou týkat zejména implementace změny, podstaty paliativního přístupu, multidisciplinární spolupráce, ale i specifickým tématům jako právní aspekty péče v závěru života, identifikace paliativních potřeb nebo dokumentace plánu paliativní péče. Cílem těchto setkání však není jen vzdělávání, ale také propojení odborníků a odbornic napříč republikou a vytvoření prostoru pro sdílení dobré praxe a zkušeností.

2. Spolupráce s mentorem

Každé z podpořených zařízení bude mít k dispozici podporu zkušeného mentora v rozsahu 48 hodin. Úlohou mentora není vzdělávání nebo expertní klinická supervize, ale podpora implementace projektu, reflexe pokroku a laskavé provázení zařízení v kontextu jeho specifického fungování. Mentor spíše klade správné otázky než přináší hotové odpovědi.

3. Šíření dobré praxe

Podpořená zařízení budou v druhém roce projektu předávat know-how a zkušenosti získané v programu dalším zařízením ve svém regionu.

4. Spolupráce na sběru dat

Podpořená zařízení umožní sběr dat dokládající dopad programu.

Veškeré výše zmíněné aktivity jsou pro zapojené organizace povinné.

Jaká je maximální výše podpory?

Žádat je možné o podporu až do výše 750 000 Kč, které je možné využít na krytí nákladů souvisejících s rozvojem paliativní péče v zařízení, nikoli na běžné provozní náklady. V rozpočtu při odevzdání žádosti mohou být uvedeny například následující typy položek:

- vzdělávání personálu
- mzdové náklady pozic vytvořených přímo v souvislosti s realizací projektu, např. koordinátor paliativní péče, projektový manažer; výše odměny vzhledem k výši úvazku je ponechána na žadateli
- navázání či prohloubení spolupráce s poskytovateli specializované paliativní péče v regionu
- navázání či prohloubení spolupráce s dalšími zařízeními LDN v regionu, materiální zajištění akcí spojených se sdílením dobré praxe a navazováním spolupráce v regionu

- krytí relevantních materiálních potřeb a vybavení
- zvyšování informovanosti o paliativní péči v zařízení (web, letáčky apod.)
- cestovní náhrady apod.

Tento výčet není úplný, lze žádat o finanční prostředky na pokrytí jakýchkoli jiných relevantních nákladů souvisejících s realizací projektu až do maximální možné výše grantu.

Je také možno žádat o krytí režijních nákladů do maximální výše 10 % výše součtu mzdových nákladů a nákladů na další relevantní aktivity. Režijní náklady jsou náklady, které souvisí s provozem organizace – např. náklady na energie, účetní služby a pod. Pokud bude zařízení žádat o režijní náklady musí být zahrnuty do celkové částky grantu (max. 750 000). V předpokládaném rozpočtu nemusí být specifikovány, organizace si může až v průběhu projektu určit, na co tuto položku využije, ale při vyúčtování musí být řádně doloženy.

Realizace celého programu bude probíhat od 1. 1. 2026 do 31. 12. 2027.

Po celou dobu programu bude zařízení doprovázet tým Centra paliativní péče a celý program také programová rada složená z expertů a expertek na téma dlouhodobé péče, paliativní péče, geriatrů, zástupců a zástupkyň relevantních odborných společností a veřejné správy.

Podání žádosti a proces výběru

Do programu bude zapojeno až 15 organizací poskytujících péči vykazovanou jako následnou péči pod kódem 00024 nebo dlouhodobou péči pod kódem 00005.

Kritérii výběru budou vize rozvoje paliativní péče v organizaci, aktuální úroveň zajištění paliativní péče o pacienty zařízení a geografické umístění organizací s cílem podpořit zařízení ve všech krajích České republiky, která by se v budoucnu sama zapojila na dalším šíření dobré praxe a škálování v rámci svých regionů.

Hledáme zařízení, která:

- se ztotožňují s popisem vize ve výše uvedeném desateru;
- budou mít prospěch z účasti v programu;
- jeví známky připravenosti na realizaci programu;
- jsou schopné identifikovat konkrétní bariéry rozvoje paliativní péče v zařízení a zároveň mají představu, jak tyto bariéry překonat;
- jejichž personál a vedení mají zájem o rozvoj paliativní péče;

- mají zájem o prohloubení spolupráce s dalšími poskytovateli obecné i specializované paliativní péče;
- mají kapacitu pro předávání zkušeností dalším zařízením.

Přihlašování bude probíhat online přes systém Grantys. K formuláři žádosti se dostanete tak, že po přihlášení do systému Grantys kliknete v horní liště na záložku VÝZVY.

Uzávěrka pro podání žádostí je **15. 10. 2025**.

Následovat bude dvoukolové hodnocení – nejprve na základě přihlášky, poté proběhnou osobní rozhovory s vybranými finalisty.

Podání žádosti sestává z:

- vyplnění základních údajů o organizaci
- reflexe aktuálního stavu paliativní péče v organizaci
- popisu výsledného stavu a rozvoje paliativní péče v organizaci a využití finančních prostředků
- prohlášení o podpoře zřizovatele či vedení organizace

Data z přihlášek budou sloužit pouze pro účely výběrového řízení v rámci tohoto grantového programu. Nebudou nikde zveřejněna.

Požadované informace slouží k získání reálného popisu aktuální situace v zařízení. Cílem není získat co nejvíce bodů, ale reálně popsat současnou situaci a plánované cíle. Na základě zhodnocení všech vstupů odbornou komisí budou vybrané organizace pozvány k setkání, které se uskuteční ve dnech **19. a 20. 11. 2025**.

Ve výsledcích budou zveřejněny pouze názvy podpořených organizací a regiony, ve kterých působí.

Časový harmonogram

15. 7. – 10. 10. 2025	Konzultace
8. 9. 2025	Zveřejnění výzvy
15. 9. 2025	Webinář pro zájemce o program
15. 10. 2025	Uzávěrka pro podání žádostí
říjen/listopad 2025	Hodnocení žádostí
19. a 20. 11. 2025	Pohovory s finalisty
konec listopadu 2025	Rozeslání výsledků žadatelům
1. 1. 2026–31. 12. 2027	Realizace samotného programu

Jak a kde konzultovat svůj zájem o program?

V případě zájmu konzultovat zaměření programu a podporované aktivity kontaktujte Karolínu Pochmanovou na ldnprojekt@paliativnicentrum.cz nejpozději do 10. 10. 2025. Reakční doba na emaily je obvykle do tří pracovních dnů.

Webinář pro zájemce

Webinář představí koncept grantové výzvy a dá prostor pro dotazy, proběhne **15. 9. 2026 od 13 do 14 hodin** a bude možné se na něj předběžně registrovat. Z webináře bude pořízen záznam, který bude pro zájemce k dispozici. Zájemci o webinář se mohou [registrovat zde](#).



